

Meer biodiversiteit in je gemeente ism vrijwilligers

Programma

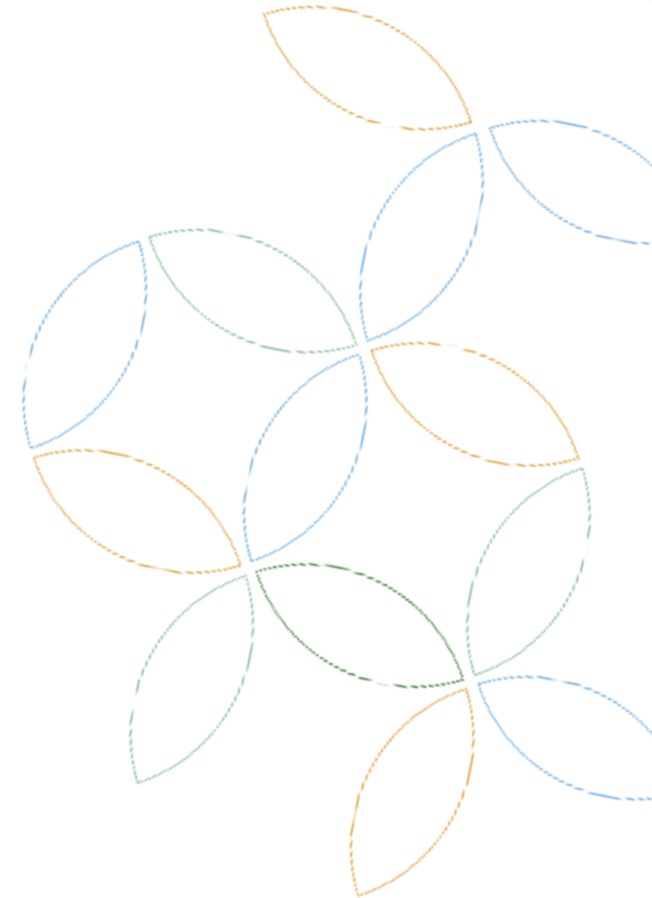
10 min - Groene Bondgenoten – Frank Velthuisen

10 min - Citizen science binnen het programma Biodiversiteit in de gemeente Rotterdam – Bert Vos

10 min – Vrijwilligers, biodiversiteit en gemeenten - Kars Veling

20 min – Vragen & gesprek

05 min - Afsluiting

Groene Bondgenoten?

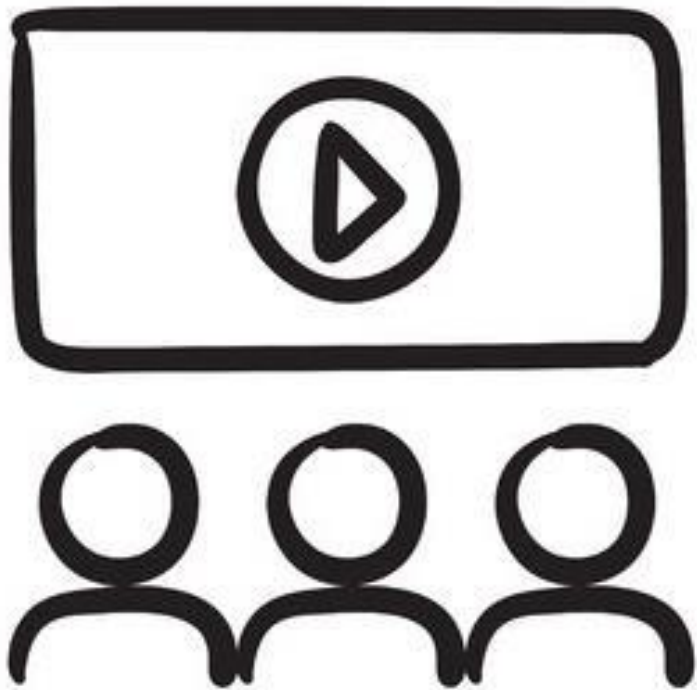
Doel van het partnerschap is dat vrijwilligers (en burgers) elkaar vaker vinden en samenwerken en daarmee hun impact op de Basiskwaliteit Natuur in hun eigen omgeving vergroten.

Groene Bondgenoten is een samenwerking van Vogelbescherming Nederland, LandschappenNL, de Natuur- en Milieufederaties, IVN Natuureducatie, SoortenNL en de KNNV. Het project is mede mogelijk gemaakt door de deelnemers van de Nationale Postcode Loterij.

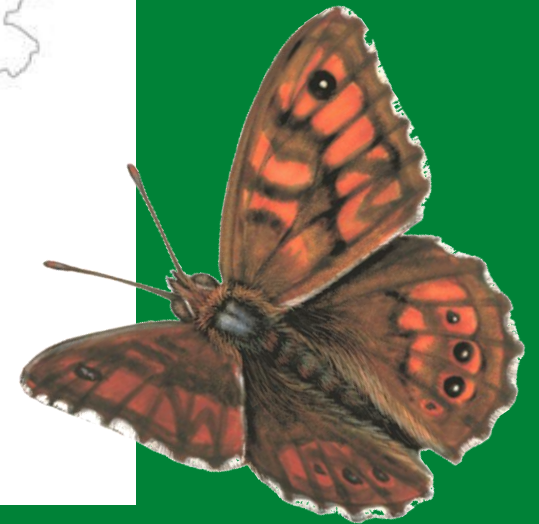

Videofragment

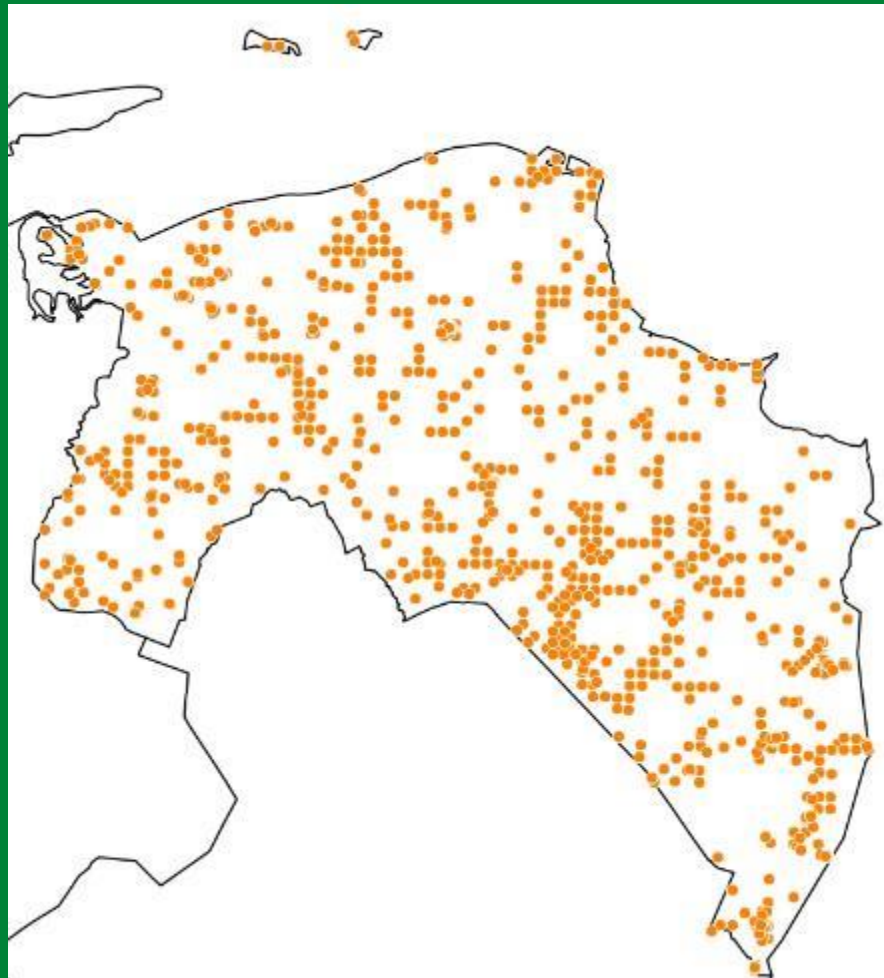

voor info en inlog: [Groene Bondgenoten | Documentaire "Het vergeten leven van Nederland"](#)

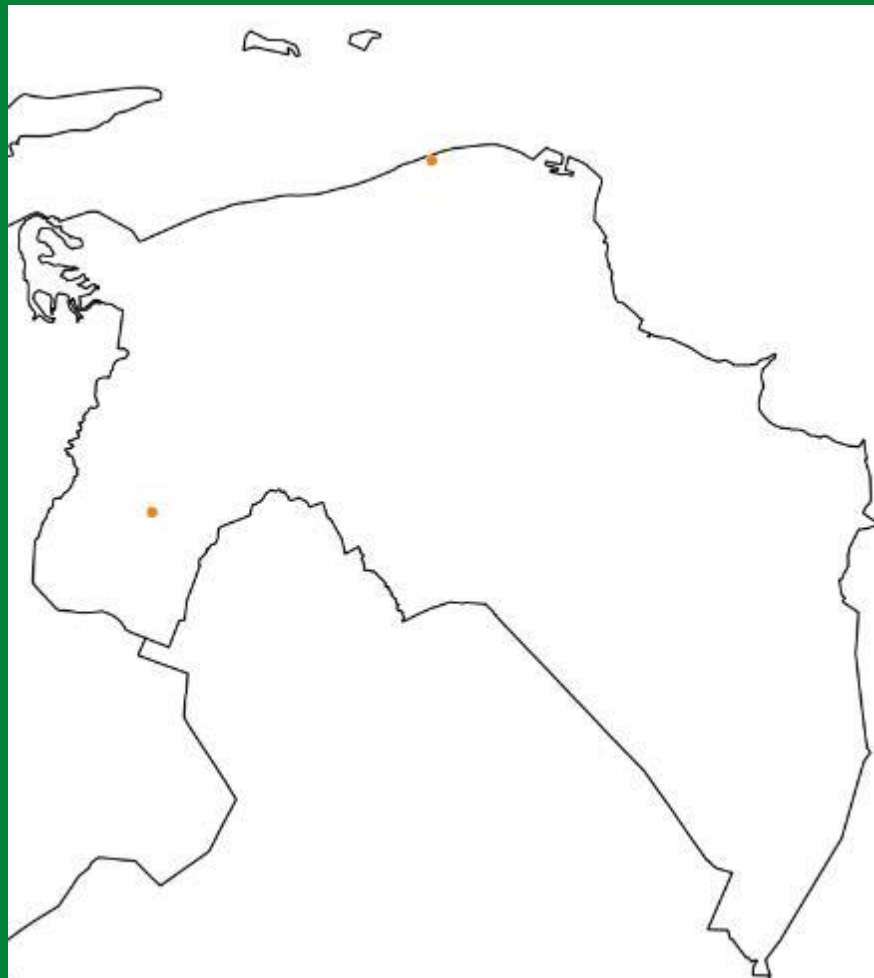
Argusvlinder: waar zit deze nog?

Argusvlinder: waar zit hij nog?

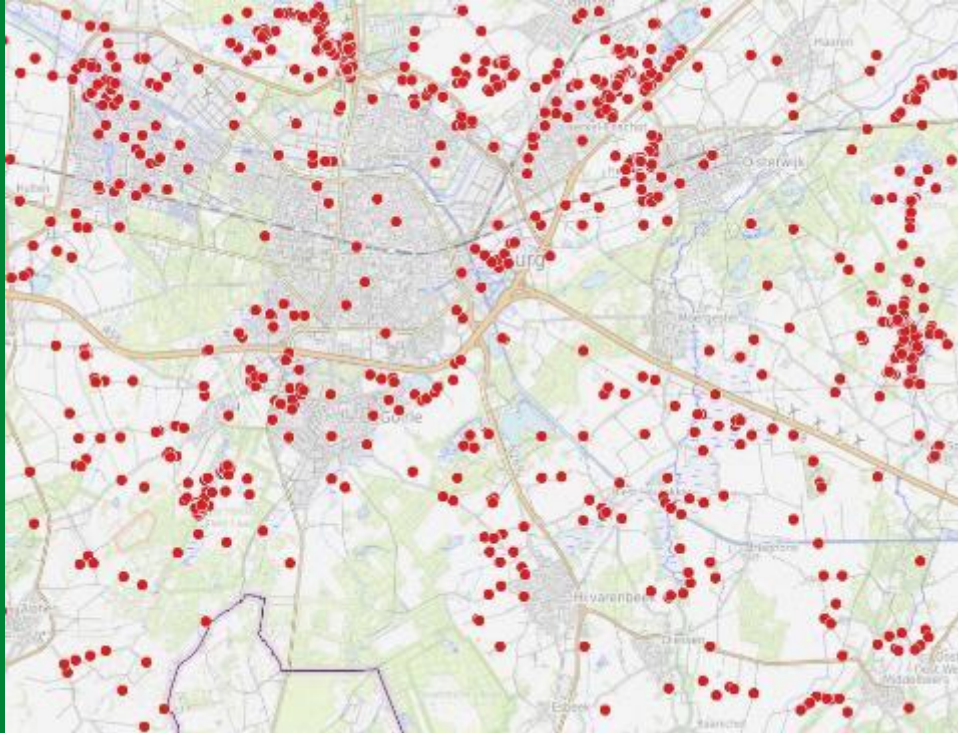
Vanaf 1990

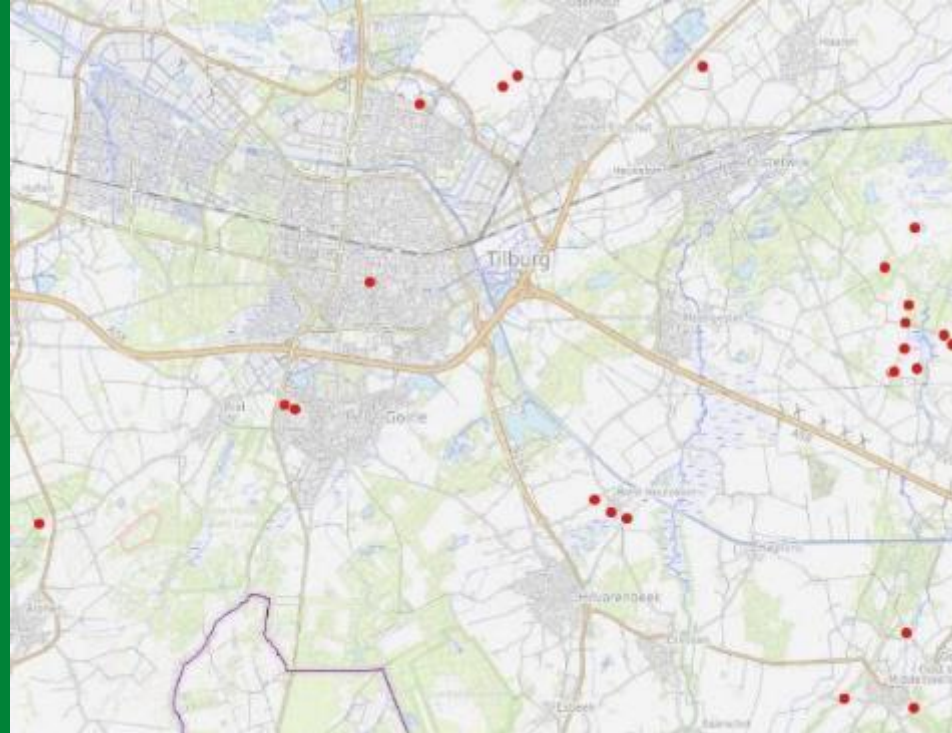
Vanaf 2021

De ringmus, waar zit deze nog?

Tilburg 1990

Tilburg 2023

Wat is BasisKwaliteit Natuur?

Het doel van BasisKwaliteit Natuur is om de milieu- en landschappelijke condities (buiten natuurgebieden) te bereiken en te behouden zodat algemene inheemse soorten planten en dieren algemeen kunnen blijven of weer algemeen kunnen worden.

BASISKWALITEIT NATUUR

MET BASISKWALITEIT NATUUR ALS MINIMUMNIVEAU
VOOR BIODIVERSITEIT IN EEN GEBIED HEB JE:

Een helder streefdoel voor bijvoorbeeld de omgevingsvisie en het omgevingsplan.

Een instrument om voor elk landschap aan te geven welke acties nodig zijn om de voor dat landschap karakteristieke, 'algemene' planten en dieren te stimuleren.

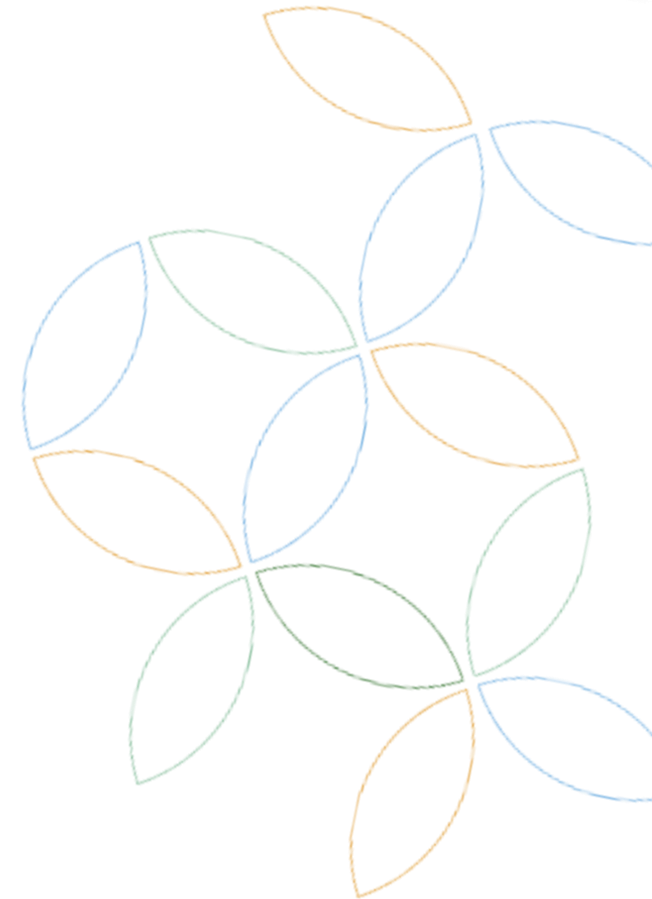

Een onafhankelijke meetlat gebaseerd op een gedegen analyse.

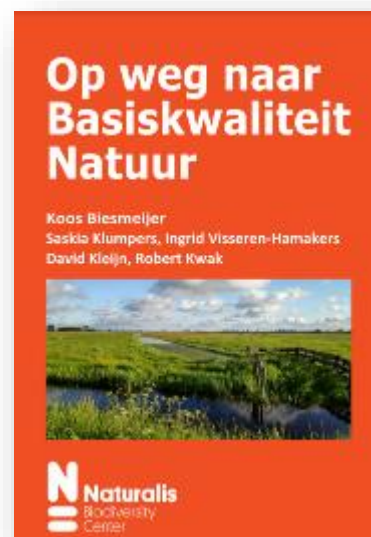

Een basis om met belanghebbenden aan de slag te gaan met het herstellen van de omgeving.

Figuur 1: Bron Biesmeijer et al. (2021)

BKN ontwikkelingen...

Groene Bondgenoten BKN van theorie naar praktijk

HOE MEET JE DE BASISKWALITEIT NATUUR EN WAT KUN JE DAARMEE?

Voor Basiskwaliteit Natuur meten experts de landschapskwaliteit en de biodiversiteit.

LANDSCHAPSKWALITEIT

Ieder landschapstype wordt gekenmerkt door zijn streekeigen landschapselementen met de wilde planten en dieren die daarin thuis horen.

- Hoe is het landschap ingericht?
- Welke kenmerkende landschapselementen en hoeveel daarvan zijn aanwezig?
- Is het landschap toegankelijk?
- Welke gewassen worden verbouwd en hoe groot zijn de percelen?

BIODIVERSITEIT

Welke algemene, kenmerkende plant- en diersoorten van dat landschap zijn er waargenomen?

- Welke algemene vogelsoorten broeden er?
- Hoe rijk is de vlinderwereld?
- Hoe bloemrijk zijn de bermen, graslanden en perceelranden?

De gemeten kwaliteit tekenen experts in op twee gebiedskaarten: één van de biodiversiteit en één van het landschap. En ze maken een rapport.

Landschapskwaliteitskaart

- Slecht
- Matig
- Goed

Elke kaart toont in groen, oranje en rood welke stukken van het landschap wel, ten dele of niet aan de Basiskwaliteit Natuur voldoen. De experts bepalen wanneer iets groen, oranje of rood wordt en delen dit vervolgens met de gebiedspartijen om tot een breed gedragen beeld te komen.

Biodiversiteitskaart

In het rapport bij de kaarten wordt aangegeven welke acties nodig zijn om in de gebieden waar de Basiskwaliteit niet gehaald wordt deze alsnog te bereiken.

Met de kaarten en het rapport samen weet je dus waar welke verbeteringen het hardste nodig zijn. Daarmee kan iedereen aan de slag.

REALISEER BASISKWALITEIT NATUUR IN 5 STAPPEN

1. HUIDIGE EN TOEKOMSTIGE NATUURKWALITEIT BEPALEN

Stel de minimale strekewaarden vast voor de aanwezigheid van algemene plant- en diersoorten, bijvoorbeeld met situaties uit het verleden of vergelijkbare gebieden. Vergelijk deze referentiewaarden met gegevens van recente natuurmonitoring om de huidige natuurkwaliteit te bepalen.

2. OMGEVINGSVARIABLEN ANALYSEREN

Begrijp de relaties tussen het landschaps-ecologische systeem, welke milieu-, landschaps- en beheersomstandigheden beperken de natuurkwaliteit? Hieruit volgt wat de randvoorwaarden zijn om de natuurkwaliteit te bereiken.

3. FORMULEREN VAN HERSTELMAATREGELEN

Formuleer met de randvoorwaarden uit stap 2 welke maatregelen welke drukfactoren kunnen opheffen. Bespaar in dialoog met actoren uit de omgeving welke maatregelen gewenst en haalbaar zijn.

5. METEN EN VERBETEREN

Volg de uitvoering van maatregelen, bijvoorbeeld met KPI's. Meet nu ook wat het effect is op algemene plant- en diersoorten. Is het resultaat beneden verwachting, stel dan de maatregelen bij. Doordat hiervoor opbrengst stap 1 t/m 4.

4. UITVOEREN VAN MAATREGELEN

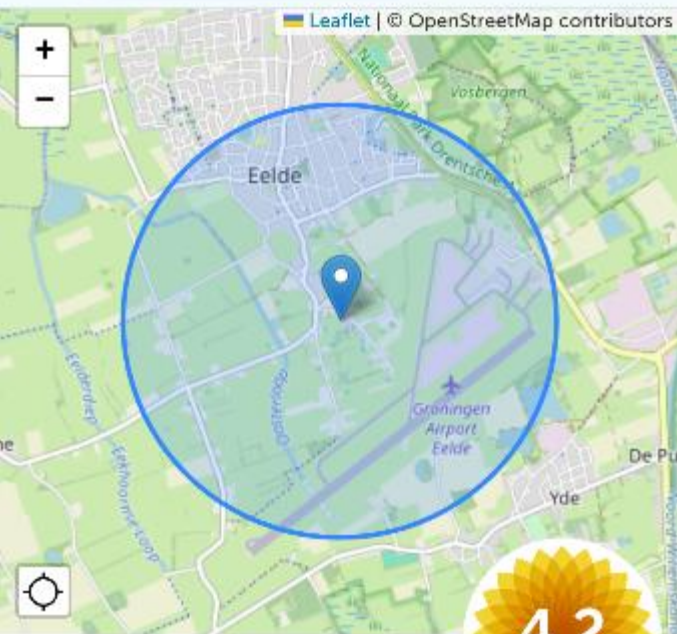
Voor de gekozen maatregelen voor milieu, inrichting en beheer uit, in samenwerking met actoren uit de omgeving. Nu regent maatregelen kunnen snel helpen de natuurkwaliteit te bereiken.

Waarom nu deze voorbeelden?

SoortenNL heeft een rapport opgesteld dat zich richt op het bepalen van Basiskwaliteit Natuur aan de hand van een praktisch hanteerbare set soorten, onderverdeeld in soortgroepen.

Door het kiezen van een set aan 'indicatorsoorten' per landschapstype, kan met behulp van een beperkt aantal soorten een beeld van de kwaliteit van de lokale natuur worden gekregen

Landschap Heideontginningen
Peildatum 2024-09-05

Natuurscore van Basiskwaliteit Natuur

De Natuurscore geeft een rapportcijfer voor de kwaliteit van de natuur op de gekozen locatie. Per landschapstype zijn er dier- en plantensoorten geselecteerd die er te verwachten zijn. De Natuurscore kijkt hoeveel van deze soorten daadwerkelijk zijn ingevoerd op Waarneming.nl

Landschap Heideontginningen
Peildatum 2024-09-05

Achtergrondinformatie

De natuurscore is gebaseerd op een analyse met 272 meetsoorten uit 15 soortgroepen.

109 soorten die zijn waargenomen

123 soorten die niet zijn waargenomen

Ga naar [Waarneming.nl](https://www.waarneming.nl) om waarnemingen in te voeren.

[Toelichting natuurscore](#)

Landschap Heideontginningen
Peildatum 2024-09-05

Soortgroep	Soorten	Score
Amfibieën	2/6	3,3
Bijen	7/12	5,8
Dagvlinders	4/12	3,3
Epifytische korstmossen	3/38	0,8
Libellen	2/4	5,0
Nachtvlinders	1/9	1,1
Paddenstoelen	0/19	0,0
Reptielen	1/2	-
Sprinkhanen en krekels	3/13	2,3
Vaatplanten	14/26	5,4
Vissen	0/8	-
Vogels: Broedvogels	54/62	8,7
Vogels: Wintervogels	50/58	8,6
Zoogdieren: Landzoogdieren	4/12	3,3
Zoogdieren: Vleermuizen	0/4	-

Natuurscore 4,2

De zoekperiode is standaard 1 jaar, maar voor de soortgroepen *Epifytische korstmossen*, *Paddenstoelen* en *Vaatplanten* is deze 5 jaar.

KPN 16:50 4G

bkn.waarneming-test.nl/

Landschap Heideontginningen
Peildatum 2024-09-05

Achtergrondinformatie

De natuurscore is gebaseerd op een analyse met 272 meetsoorten uit 15 soortgroepen.

109 soorten die zijn waargenomen

123 soorten die niet zijn waargenomen

Ga naar Waarneming.nl om waarnemingen in te voeren.

[Toelichting natuurscore](#)

 Basiskwaliteit Natuur

KPN 16:53 4G

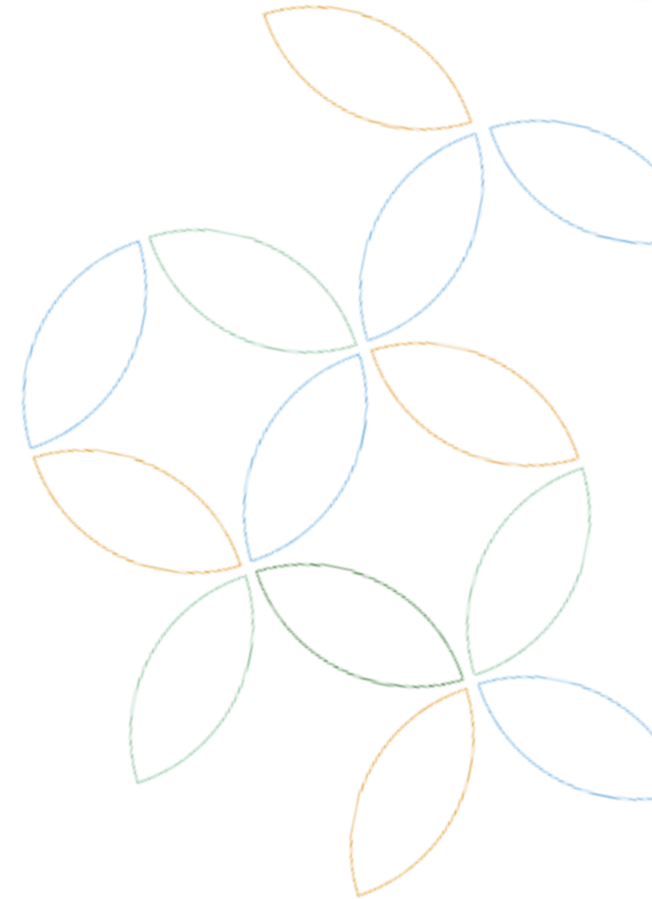
bkn.waarneming-test.nl/

Kleine roetbij

Bijen CC-BY-NC-ND

Ga naar Waarneming.nl om waarnemingen in te voeren

KPN 16:40

bkn.waarneming-test.nl

Landschap onbekend
Peildatum

Geen natuurscore
Voor deze locatie kan geen natuurscore worden berekend.

Natuurscore van Basiskwaliteit Natuur +

Basiskwaliteit Natuur

KPN 22:01

Landschap Heideontginningen
Peildatum 2024-09-08

4,2

4,6 Peildatum 2023-09-08 4,2 Peildatum 2024-09-08

Voor de soortgroepen *Epifytische korstmossen*, *Paddenstoelen* en *Vaatplanten* is de zoekperiode 5 jaar, waardoor de periodes in de vergelijking overlappen.

Basiskwaliteit Natuur

KPN 09:19

Landschap Rivierengebied
Peildatum 2024-09-12

2,8

Totaal en de scores per soortgroep.

Soortgroep	Soorten	Score
Amfibieën	1/7	-
Bijen	0/15	-
Dagvlinders	0/5	-
Epifytische korstmossen	0/21	-
Libellen	0/6	-
Nachtvlinders	0/15	-
Paddenstoelen	0/10	-
Reptielen	0/1	-
Sprinkhanen en krekels	0/11	-
Vaatplanten	9/48	1,9
Vissen	0/13	-
Vogels: Broedvogels	18/61	3,0
Vogels: Wintervogels	20/61	3,3
Zoogdieren: Landzoogdieren	0/11	-
Zoogdieren: Vleermuizen	0/6	-

Natuurscore 2,8

De zoekperiode is standaard 1 jaar, maar voor de soortgroepen *Epifytische korstmossen*, *Paddenstoelen* en

Basiskwaliteit Natuur

Meer biodiversiteit via de Omgevingswet

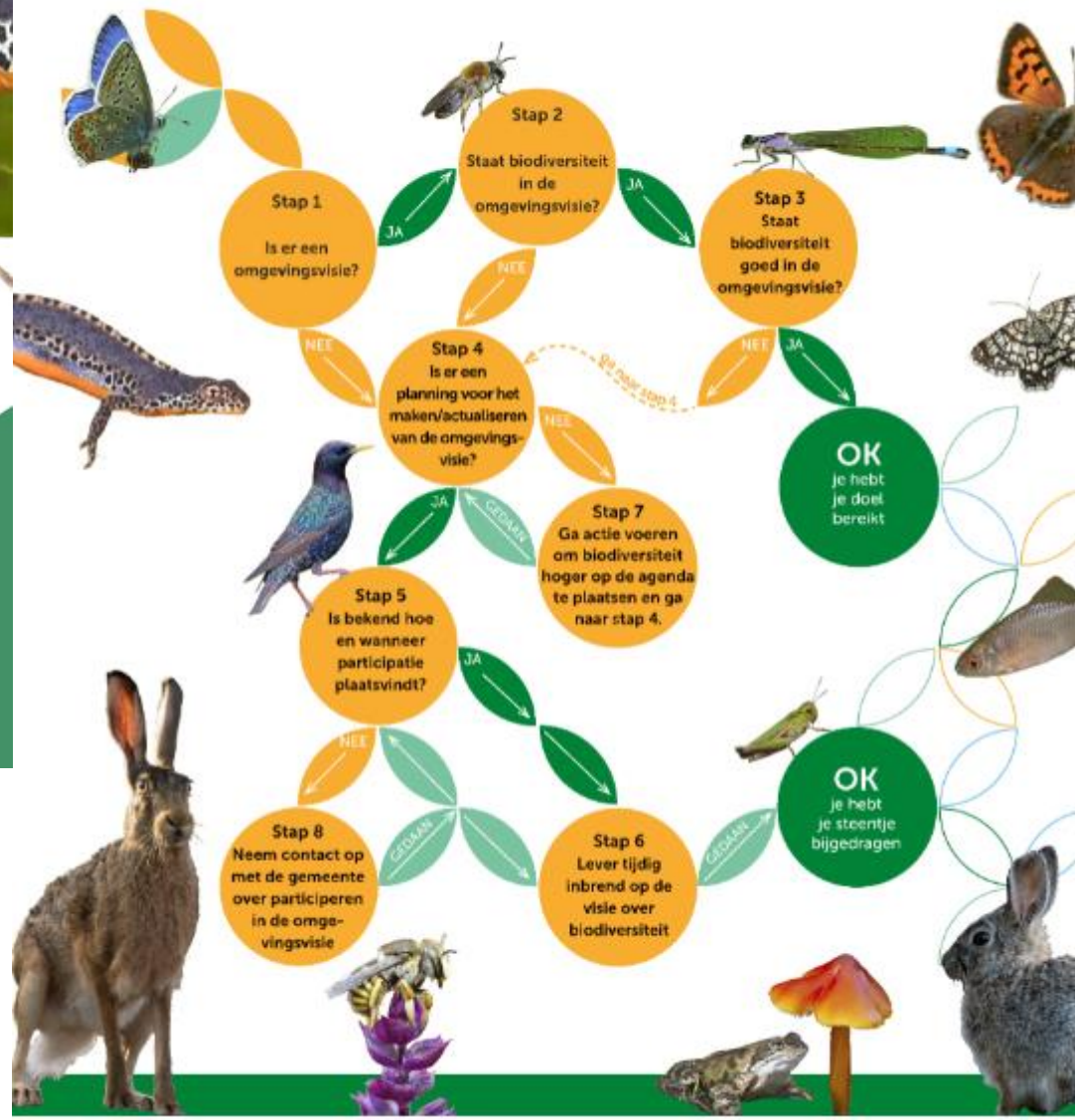

Sinds januari 2024 is de Omgevingswet in werking. Een fijne ontwikkeling, want deze wet maakt het een stuk makkelijker om invloed uit te oefenen op de plannen van je gemeente. Via de wet kun je ervoor zorgen dat er meer aandacht komt voor biodiversiteit.

De 3 stroomschema's op de volgende pagina's maken je wegwijs in de wereld van de Omgevingswet.

Omgevingsvisie, plan en programma

De Omgevingswet schrijft onder andere voor hoe gemeenten omgevingsvisies, omgevingsplannen en omgevingsprogramma's op moet stellen. Alle drie geven ze je mogelijkheden om meer aandacht voor biodiversiteit te vragen, elk op een eigen niveau.

Inspiratie & ontmoeting provincies

Dineren en Leren: participatie in de omgevingswet

2 oktober 2024 - 2 oktober 2024

17:30 - 21:30

GEEF DE NATUUR EEN STEM

Bescherm onze iconsoorten

6 november 2024
13:00-17:00
Cultuurkoepel Heiloo

Verbeelding en verhalen
Op deze middag presenteren 10 Noord-Hollandse IVN afdelingen de verhalen, feiten en wensen van iconische soorten uit hun gebied. Ook delen verschillende Interessante sprekers hun ideeën met ons. Hoe kunnen we de natuur een stem geven in ons dagelijks leven? Zet verbeelding in en dank met ons mee!

Meer informatie?
Wil je alvast meer weten over de stem van de Noord-Hollandse natuur? Kijk dan op www.ivn.nl/afdeling/noord-kennemerland of stuur een mailtje naar stemvandenatuur.nl@gmail.com.

Meld je nu aan!

IVN Utrecht

Home Activiteiten in Utrecht Over IVN Utrecht Contact Steun ons Lid worden

Oostbroeklezing Basiskwaliteit Natuur

In samenwerking met de Groene Bondgenoten organiseert IVN op 23 mei een Oostbroeklezing over Basiskwaliteit Natuur voor groene vrijwilligers in de provincie Utrecht. In het eerste deel van de avond bekijken we de documentaire 'Het vergeten verleden van Nederland'. Daarna gaan we dieper op de Basiskwaliteit Natuur en hoe we hier aan kunnen bijdragen. Kars Velling, projectleider bij de Vindplaatsen en Groene Bondgenoten begeleidt deze avond.

8 april 2024

Geef natuur, landschap en milieu een stem in jouw gemeente: volg de training Omgevingswet & Participatie

TRAINING

Omgevingswet & Participatie

IVN Limburg

Home Over IVN Limburg Doelgroepen Cursussen Activiteiten in Limburg Nieuws Steun ons

Groene Bondgenoten avonden

Voel jij je betrokken bij een natuurlijke woonomgeving en wil je daar ook aan bijdragen? De Nederlandse natuur kan alle hulp gebruiken. Gelukkig zijn overal vrijwilligers actief, zoals jij. Maar wist je dat je jouw impact kan verduubbelen, als je deelt wat je doet met andere vrijwilligers om je heen? Ontdek hoe tijdens een Groene Bondgenoten avond op 9 of 15 oktober 2024.

Wat is onze droom: overal basiskwaliteit natuur

We dromen ervan dat de Nederlandse natuur in 2050 weer springlevend en vitaal is, met een herstelde basiskwaliteit. We willen akkers vol gezonde populaties boerenland vogels zien, straten en bermen vol bloemenvelden waar het gonst van de vele soorten insecten, en natuurgebieden waarin de nu bedreigde flora weer in balans en stabiel is.

In 2035 is in iedere gemeente een start gemaakt met de realisatie van de Basiskwaliteit Natuur in samenwerking met duizenden lokale vrijwilligers.

www.groenebondgenoten.nl
Frank.velthuisen@vogelbescherming.nl

Ondersteuning uitdaagrecht

Stadsdokter Rini Biemans in Park 1943 (Bron: Jeannine Brand)

Stad genezen? Breng mensen bij elkaar in de stadsnatuur!

Rini Biemans stapte naar gemeente Rotterdam en zei: "Geef mij het geld dat jullie besteden aan het onderhoud van een park, want wij kunnen dat beter." Gemeente Rotterdam durfde de uitdaging aan en Creatief Beheer nam het groen- en schoonbeheer over op vier plekken.

In 2019 ging Creatief Beheer van start in Park 1943. Ze namen voor 30.000 euro per jaar twee taken over: het schoonhouden en het groenbeheer. Het team van Creatief Beheer bestaat uit dertig vrijwilligers en drie freelancers. Rechterhand Suzanne coördineert de onderhandelingen met de gemeente en doet de administratie.

Vrijwilligers aan de slag in Park 1943 (Bron: Jeannine Brand)

Citizen Science

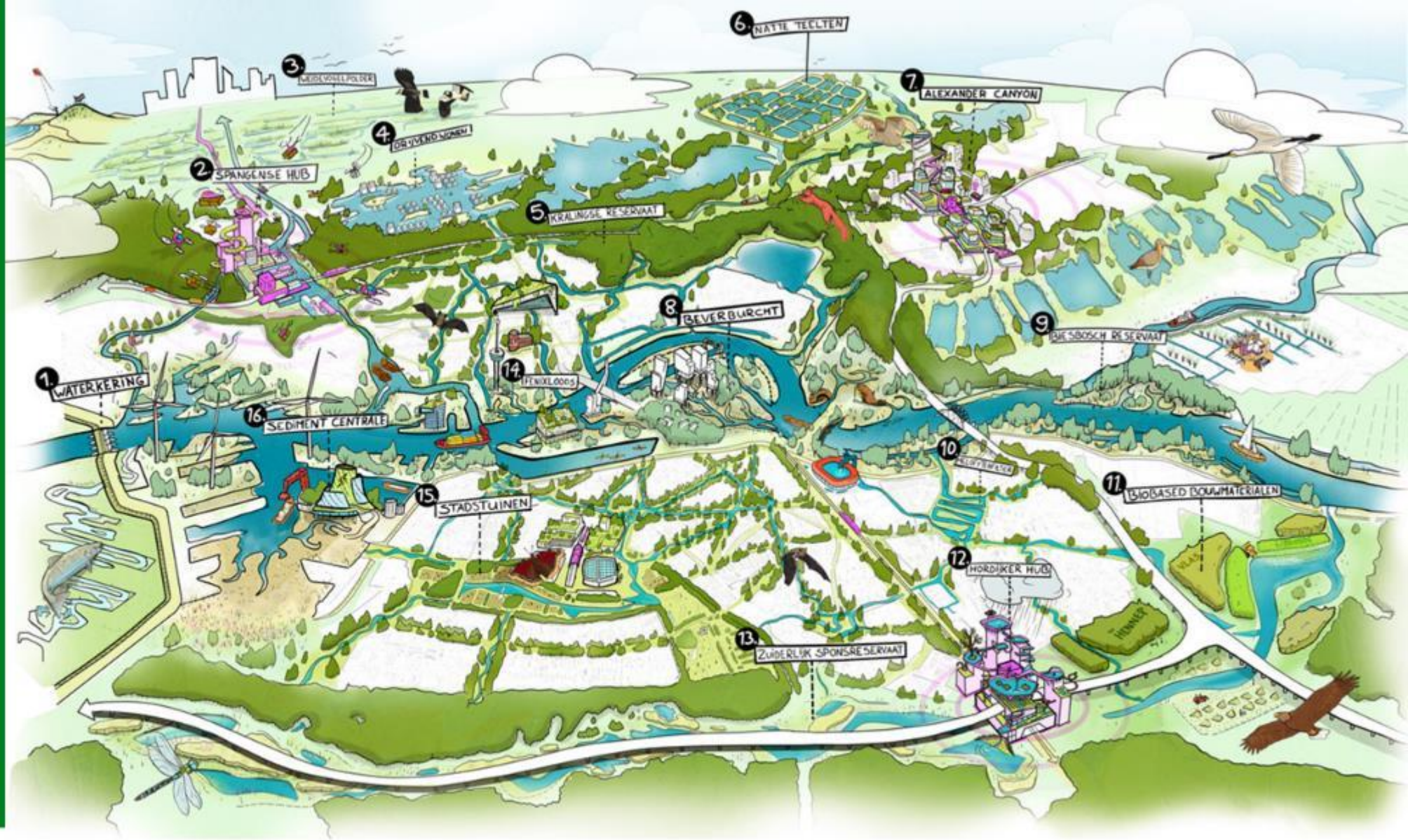

Binnen het programma Biodiversiteit

Gemeente
Rotterdam

Rotterdam in 2050 Natuurinclusief

Biodiversiteit is een begrip dat verwijst naar alle verscheidenheid aan leven binnen soorten, tussen soorten en tussen de ecosystemen waartoe ze behoren. De gezondheid van de Rotterdammers en een goed functionerende economie heeft een directe relatie met de stand van de biodiversiteit. De natuur biedt ons namelijk voedsel, water, grondstoffen en schone lucht. Een gezonde balans tussen mensen, flora en fauna is belangrijk, want we zijn van elkaar afhankelijk.

Natuurindicatiekaart
De Natuurindicatiekaart biedt inzicht in de stand van de biodiversiteit in Rotterdam. De kaart is gebaseerd op de analyse van zo'n 334.000 natuurwaarnemingen (2010-2020). Deze analyse is tevens de basis voor de Gemeente Rotterdam om gestructureerd te gaan monitoren en de waarnemingen concreter vast te leggen.

* De vijf gele vlekken in het aantal waarnemingen per kaart. Dit heeft direct invloed op het kaartbeeld. Omwille van verspreiden geeft de kaart een gele indicatie van de biodiversiteit.

www.rotterdam.nl/biodiversiteit

100%
van de vleermuizen die in Zuid-Holland zijn waargenomen zijn ook in de Rotterdam waargenomen.

80%
of meer van de soorten libellen, vlinders en flora gezien in provincie Zuid-Holland zijn ook gezien in Rotterdam.

55%
Van het aantal waargenomen vogelsoorten en grondgebonden zoogdieren in de Provincie Zuid-Holland is iets meer dan de helft ook waargenomen in Rotterdam.

Natuurindicatiekaart Rotterdam

Aantal actieve waarnemers
De natuurindicatiekaart toont aan dat er veel bekend is, maar ook dat het aantal waarnemingen en, naar alle waarschijnlijkheid, daarmee ook het aantal actieve waarnemers onevenredig verdeeld is over de stad.

Er is geen onderscheid gemaakt in uitheemse en inheemse soorten, de weergave is gebaseerd op het aantal unieke soorten.

Groot aantal verschillende leefomstandigheden
Door de aanwezigheid van rivieren, bos, stadsparken, weilanden, duinen en stedelijk gebied kent Rotterdam een groot aantal verschillende leefgebieden voor zowel planten als dieren.

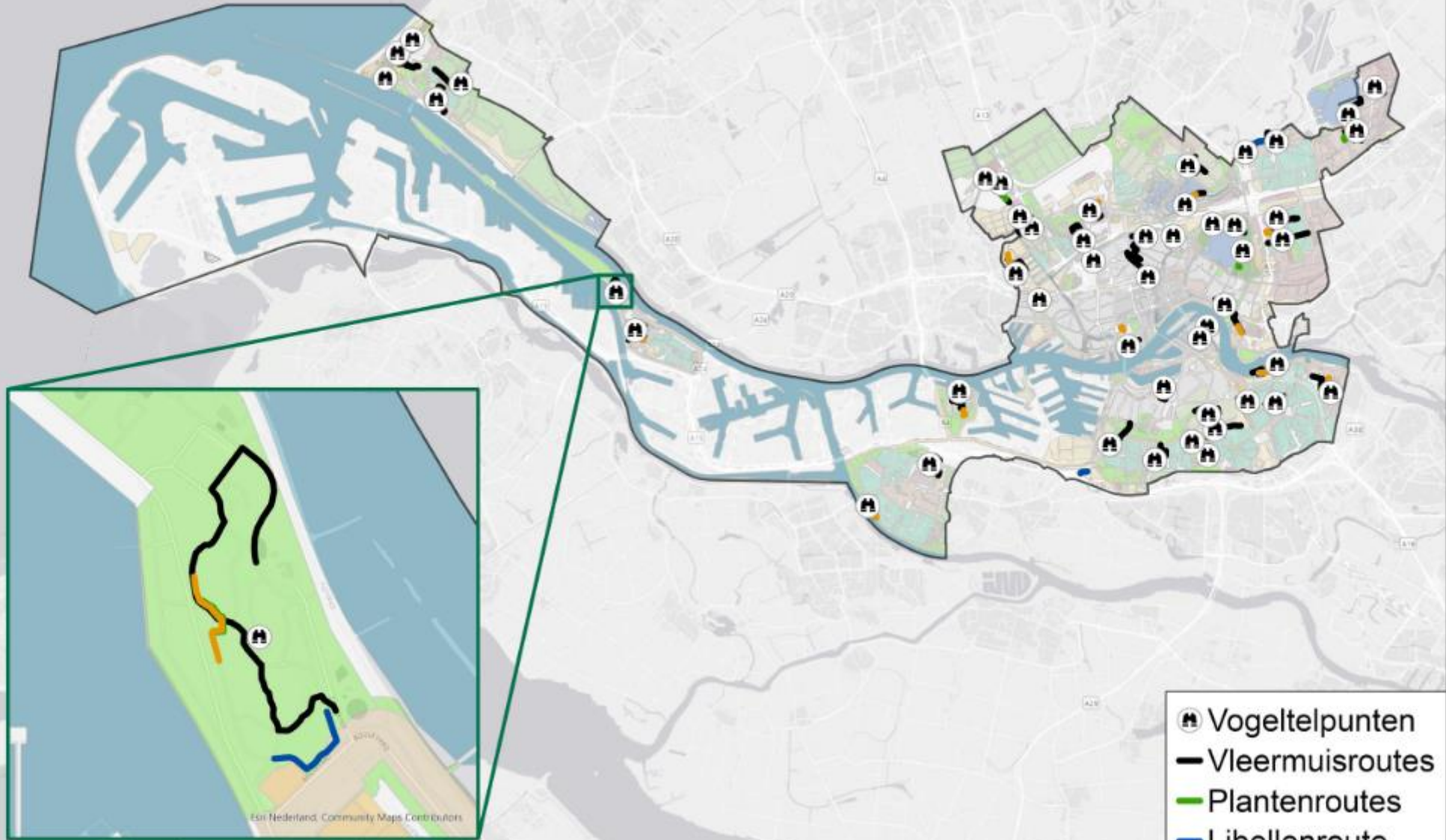
(Stads)parken en groenere wijken leveren meer waarnemingen op door bestaande monitoring en meer actieve waarnemers.

Legenda

Biodiversiteitsklasse	Aantal waarnemingen
Zoer laag	85 - 41.802
Laag	
Gemiddeld	
Hoog	
Zoer hoog	

Havenbuurten

Meetnet

- 🏠 Vogeltelpunten
- Vleermuisroutes
- Plantenroutes
- Libellenroute
- Vlinderroutes

Rotterdam 16 september 2024

0 2.000 4.000 8.000 12.000 16.000 Meter

Citizen Science

Wat levert het op:

- Veel extra data is extra informatie
- Vergroot het bewustzijn en de betrokkenheid
- Zet aan tot actie

Rotterdamers tellen er al vrolijk op los

Waarneming.nl

- Bijna 500.000 waarnemingen
- Bijna 10.00 gebruikers

Bioblitz Rotterdam 2024

- 1137 soorten
- 225 waarnemers

Diverse soortentellingen

Veel data, maar wat levert het op

Aansluiten bij

- SoortenNL: samenwerking 9 soortenorganisaties
- De NDFF-database
- Onderzoeksmethodieken en waarnemingsprotocollen
- Opleidingen
- Excursies en activiteiten

Kwaliteit en toegankelijkheid data

- Validatie door experts
- Centrale opslag in NDFF
- Met CBS van data naar informatie

Soortentellingen

We communiceren al, maar ...

Aankleden met informatie en activiteiten

- Lezing
- Excursie
- Leren zelf monitoren en data invoeren
- SoortenNL basiscursus planten en dieren herkennen X Rotterdam
- Terugkoppeling over resultaten in Rotterdam
 - Gidssoorten: Huismus, Gierzwaluw, Sperwer, Zwarte roodstaart
 - Gidssoorten: Zanglijster, Scholekster, Boomvalk, Ransuil, IJsvogel, Groene Specht, Grutto, Nachtegaal
 - Slechtvalk, meeuwen
- Deadline tuinvogeltelling 22 januari

Bioblitz

- In de week van de Biodiversiteit (21 of 24 mei 2025)
- Mooi moment om in 1x heel veel aandacht te genereren
- Battle met andere steden: Utrecht
- Samen met soortenorganisaties
- Aangekleed met lezingen, excursies, tellen onder begeleiding

De geveltuin

Centrale plek in Rotterdamse aanpak

- Onderzoek RU Leiden: geveltuinen belangrijk voor biodiversiteit
- Dichtbij (fysiek) de Rotterdammer
- En mentaal, want zelf aangelegd
- Veel zichtbare soorten: vlinders, bijen (en vogels)
- Sluit aan bij soortentellingen
- Maar tellen is geen doel op zich, middel om de biodiversiteit te versterken
- Opzoemer Mee: aanleg geveltuinen en grotere groenprojecten

Motivatie bewoners

Vlinders

- Komen overal voor
- Kleuren, intrigeren
- Laat je meevoeren met de fladderende vlinder

Keten, hoe zet je mensen aan

- Je ziet er één op je balkon of in je (gevel)tuin
- Je wilt meer weten over de soort
- Krijgt meer belangstelling voor planten en vogels
- Besmet je burens

Opzoomer Mee

OPZOOMER MEE!

1. MEER GROEN

Wil je samen met je buren voortuinen onttegenen, boomspiegels vergroten of een kruidenkrul aanleggen? Elk idee dat zorgt voor meer groen en minder tegels in de straat is welkom. Ook grote plantenbakken of groen langs de gevels zijn goed. Bij Opzoomer Mee ligt **maximaal 500 euro** om jullie plannen zelf uit te voeren. Hoe meer buren meedoen en hoe meer meters groen je aanlegt, hoe hoger de bijdrage.

Vierkante meters... hoe bereken je dat nou? Klik [hier](#) voor onze rekenhulp.

Opzoomer Mee

Opzoomer Mee

- 2000 deelnemende straten
- Waarvan ca 1000 groenprojecten
- Subsidie van € 500
- Intratuin of Praxis en kopen plantjes

Stimuleren / koppelkansen

- ECO gekweekt
- Max bijdrage aan biodiversiteit
- Maak van je geveltuin een vlindertuin

Groene Doeners Festival

- 600 deelnemers

Tellijst

Monitoren van leven in geveltuinen

- Soortenlijst van soorten die in de (gevel)tuin voorkomen
- Eén lijst, meerdere soortgroepen
- Toegankelijk voor beginnende waarnemer (soortgroep, algemeen)
- En voor gevorderde waarnemer / professional
- Meer gestructureerd, wetenschappelijk interessant

Samen met

- Universiteit Leiden
- Soortenorganisaties

Start in de week van de Biodiversiteit

Kinderen

Kinderen

- Liefde voor natuur bijbrengen
- Opzoomer Mee (straatactiviteiten)
- Natuurstad (stadsboerderijen en educatieve tuinen)
- Rotterdam is al koploper groenen schoolpleinen

Netwerk

- Rotterdammers, Buurtverenigingen, Groenen Doeners
- Soortenorganisaties
- (Locale) Natuurorganisaties
- Gemeentelijke diensten, afdelingen
- Sociaal ondernemers
- Bedrijven
- Andere gemeenten
- --
- --

Wat doen we niet

- MUS en NEM tellingen
- Nieuwe waarnemers met beperkte tijd & kennis

Luistervink, ook in Rotterdam

Luistervink
Vogels in Utrecht Vogelgeluiden Over Luistervink

Griftpark Máximapark Amelisweerd Transwijk

Vogels kijken doe je met je oren!

Klik op een park en zie welke vogels er door Luistervink zijn gehoord.

The image shows a stylized map of Utrecht, Netherlands, with four parks highlighted in yellow: Griftpark, Máximapark, Amelisweerd, and Park Transwijk. Each park name is accompanied by a pink location pin icon. The map is set against a light green background. Surrounding the map are various bird-related illustrations: a stork carrying a bundle, a white bird, a black bird, and several small birds flying. A sun is visible in the top left corner. The overall design is colorful and playful.

Bedankt voor jullie aandacht.

Bert Vos

Projectleider Citizen Science Biodiversiteit

06-48139052 | ba.vos@rotterdam.nl

**Gemeente
Rotterdam**

Vrijwilligers, biodiversiteit en gemeenten

Waarom zijn plaatselijke vrijwilligers zo waardevol?

- Ze staan met beide benen in de gemeente
- Hebben vaak al heel veel kennis en ervaring
- Zijn echt betrokken bij de straat/wijk/stadsdeel/gemeente
- Kennen ook weer andere mogelijke vrijwilligers
- Kunnen ambassadeur zijn voor meer biodiversiteit
- Kunnen de gemeente positief kritisch volgen (luis in de pels)
- Kunnen de afdeling ecologisch groen steunen bij interne discussies

Wat kunnen vrijwilligers betekenen voor de biodiversiteit in je gemeente?

- Steun leveren en vergaren voor meer aandacht voor biodiversiteit
- Zelf actief biodiversiteit versterken in geveltuintjes en voor- en achtertuinen
- Bewoners beheren delen van het openbaar groen voor meer biodiversiteit
- Vinger aan de pols houden van biodiversiteit in de gemeente (monitoring)
- Actief naar buiten treden met de resultaten

Hoe vind je vrijwilligers?

- Bedenk goed wat je doel is en wat je de vrijwilligers te bieden hebt
- Benader vervolgens eerst de 'groene' clubs in je gemeente: IVN, KNNV, Imkers etc.
- Werf via artikelen in de krant en de sociale mediakanalen
- Presenteer jezelf als biodiverse gemeente op markten en partijen 😊
- Organiseer een boeiende avond over de natuur in de gemeente en benut het enthousiasme voor vervolgstappen en binding

Hoe houd je vrijwilligers?

- Neem je vrijwilligers serieus
- Goed verwachtingsmanagement: vrijwilligers willen natuur beschermen en dat kan niet altijd en overal: wees eerlijk!
- Koppel regelmatig terug
- Laat zien wat je doet (of niet doet!) met hun inzet en input
- Overvraag de vrijwilligers niet: ze doen het voor hun lol!

Natuurmonitoring

Vrijwilligers als de ogen en oren van biodiversiteit

- Sluit altijd aan bij de landelijke meetnetten en bedenk niet weer je eigen (en vast nog veel betere) meetnet!
- Vrijwilligers zijn goud waard, maar je moet ze wel werven, maar vooral binden.
- Monitoring is niet een eenmalige actie, maar juist continuïteit.

Natuurmonitoring

Meetprogramma's DE NEM-MEETNETTEN

Zoogdieren

Vogels

Flora

Vlinders

Reptielen

Amfibieën

Paddenstoelen

Libellen

Vissen

Mariene fauna

Weekdieren

Korstmossen

Overige insecten

Hommels

Invasieve soorten

Natuurmonitoring

Voorbeeld: TIM – Tel Insecten Mee

TEL INSECTEN MEE: TIM

Home / Tel insecten mee: TIM

> Tel Insecten Mee Hilversum en Gooise Meren

Wie doet er mee met TIM?

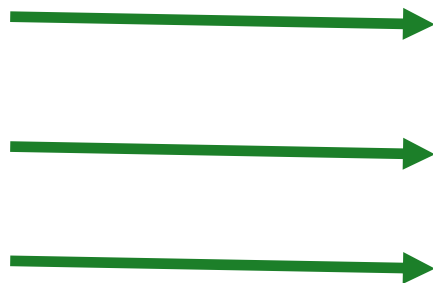
Gemeenten en burgers willen graag meer biodiversiteit. Belangrijk, want de biodiversiteit in Nederland neemt af en daarmee de kwaliteit van de groene ruimte. Maar wat is biodiversiteit eigenlijk?

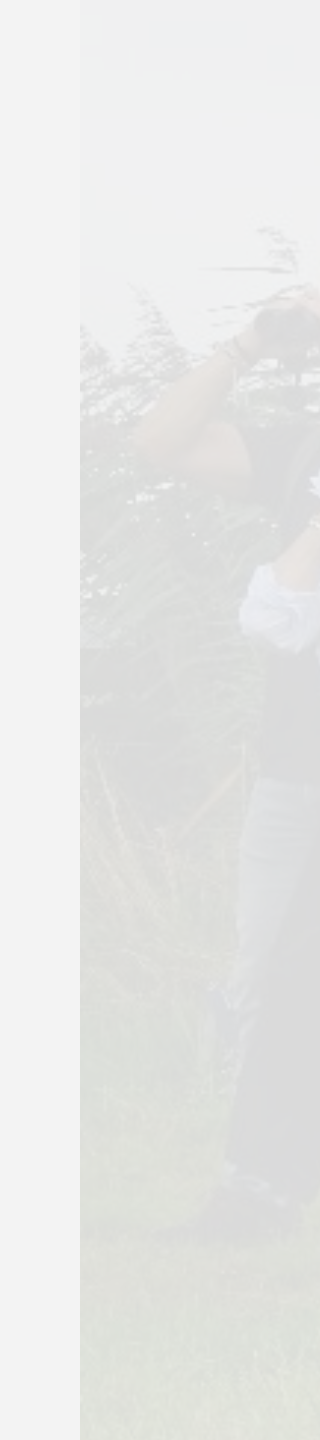
Met TIM maakt De Vlinderstichting biodiversiteit concreet: mensen die interesse hebben in insecten worden begeleid bij het kijken en tellen. Tegelijkertijd worden belangrijke gegevens verzameld, waardoor gemeenten bij kunnen houden hoe het staat met de biodiversiteit binnen hun gebied. Welke insecten worden gezien, en helpt het beheer van het openbare groen om de biodiversiteit op peil te houden?

TIM kijkt op drie manieren naar de insecten in onze omgeving:

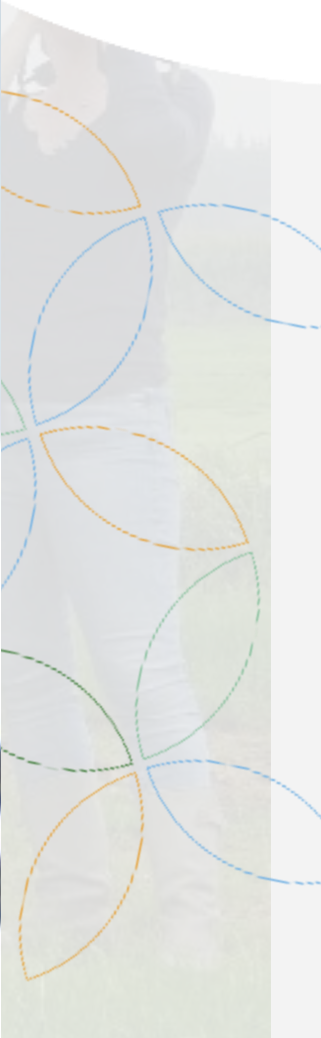

- **via vaste looproutes voor dagvlinders, hommels en libellen.** Vrijwilligers tellen langs een vaste route alle dagvlinders of libellen die ze zien. Het zijn enthousiaste en deskundige tellers die de vlinderstand bijhouden in hun eigen buurt of in natuurgebieden. Ook de hommels kunnen worden meegeteld.
- **via flexellingen voor dagvlinders en libellen.** Hierbij tellen vrijwilligers geen vaste route maar doen ze tellingen op willekeurige locaties in de gemeente. Deze methode is laagdrempeliger dan vaste routes en geeft een beeld van de verspreiding van soorten in de gemeente.
- **via nachtvlindermeetpunten.** Met een LedEmmer kan elke enthousiaste vrijwilliger nachtvlinders aantrekken en 's ochtends weer loslaten nadat er foto's van zijn gemaakt. Omdat er ongeveer 850 macronachtvlindersoorten zijn, zegt deze methode iets over de lokale biodiversiteit.

**roene
ondgenoten**
is • contacten • lokale impact

Hartelijk dank voor de aandacht!

Meer weten:

kars.veling@vlinderstichting.nl